

מסורת הש"ס

16 וכן היה נפיק כיה
ניכסא סהלאות פ"ר
17 וכן מילתא כו. קדישין
מ: ספרי פ' מקב 4 ב"ז
ה: פ"ט (ו) וקמן פ"ז ב"ז
ה: (ו) וקמן פ"ט (ו) (ו) (ו)
לך בן סימן (ו) (ו) (ו) (ו)
מספיק קדישין מ: ד"ה
(למיר).

תורה אור השלם

1. אשריכם זרעו על כל
מים משלחו רגל השור
והחמור: ישיעו לך כ
2. ורעו לכם לצדקה
קצרו לפי חסד נידו לכם
נידו ואתו ואלו אתו
עד וזאת ויהי צדק
לכם: הישע יי
3. הוי כל צמא לכו
למים ואשד אין לו קפץ
לכו שבו ואלו ואלו
שקרו בלוא קפץ ובלוא
מזיז ית וקל:

4. בן פרת יוסף בן פרת
עלי צדק בנות צדקה עלי
שור: בראשית חזקו כב
5. ויששכר חזקו ירום
ברכין בן המשפחה:
בראשית מט ד
6. בכור שורו וקדר לו
וקרי ראם קרינו בהם
עמים יתחזקו וקרו אפסי
ארץ וחס רבבות אפסי
ודם אלפי מנשה:
דברים לג ו
7. ומבני יששכר יודיעו
בנה לעמים לצדקת מה
יגשה ישאל ראשיהם
מאתם וכל איתיהם על
פיהם:
דברי הימים א יב לג

הגהות הב"ח

(6) ש"י ר"ה יפה ובי
דקן היא הלך:

מוסף רש"י

שהלישור מביא לידו
מעשה: מלאו שיהס
כדו וקדישין פ"ו
הרין עלך ארבעה
אבות

ארבעה אבות פרק ראשון בבא קמא

יז.

עין משפט
נר מצוה

קפח א מ"י פ"ה מס' ח"ת הלכות ג סגן
פ"י י טו"ש י"ד סימן
דפו ספיקו ח:
א ב ג מ"י פ"ה מס' ט"ק
מזון הלכה ה סגן
פ"ה פ"ו טו"ש ח"מ ס'ת
שפט ספיקו א וספיקו
ס'ת ס'ת ספיקו ב:
ב ד מ"י שם פ"ה הלכה ג
ו ד מ"י שם טו"ש ח"מ
סגן שם טו"ש ח"מ
סימן שם ספיקו ג:
ג ה מ"י שם הלכה ד
טו"ש שם ספיקו ד:
ד ו מ"י שם הלכה ו
טו"ש שם ספיקו ו:
טו"ש שם ספיקו ו:

רבינו חננאל

וכבוד עשו לו כבודו
(אמר רב) זה חזקיה
מלך יהודה שהשיבו
ישיבה על קברו. (ו) אע"י
דבר גדול להשיבו ישיבה
בקבר אדם גדול וחסידו
בראשיתו ור' נתניה אמר
שהשיבו ספר תורה על
מזוזה ואמר קיים זה
מה שכתוב בזה. והאינא
מפיקין ומנחין קיים לא
אמרין. פי' חלוצי כתי
כך שפסקו שפסקו יד
אחד מביא הצואר שלא
מקום הקרן כדי שיהא
הקרן כבוד ומצא הכתי
תחלו מן החלוק. ר'
יוחנן קיים אמרין ליד
אמר מר גדול חלמוד
תורה שהחלמוד מביא
לידי מעשה. ופרקי לא
קשיא לצינור הוא חלמוד
גדול שהחלמוד מביא
לידי מעשה לאצטורי
הוא לאחריני מעשה
גדול. ש"ס דלינבור הוא
ולאצטורי קשיא רביה
ט"י עדיף וקריס על
לאצטורי הוא לאחריני.
אמר ר' יוחנן כל העוסק
בתורה ובגמילות חסדים
וזכה לנחלת שני שבטים.
וחן ויפקי וישכרו:
הרין עלך ארבעה אבות
ביצד הרגל מועדת לשבר
בדרך הלכות הבמה
מועדת להלך כדרכה כו'
קשי רבינא היינו רגל
היינו בהמה. ופרקי ליה
רבא תנא הרגל שהיא
אב וקתיי בהמה תולדות.
אלא מעשה סיפא דקתי

16 אפי' ליל וחסו כבוד גדול
לחשיב ישיבה וכו'.
17 ואלה גדול דרכי היה לו
ני' הסלאות סהלא מס'ת
ד"ה והלמן ודריק.

שלושים וששה אלה. לו בנימטריה הכי הוי: והלא לפני
אחאב עשו בן. שעשו לו הספד גדול כדאמרין
במגילה (דף ג. וספ) כמספד דרמיון בן טבירמון כדמתרגמינן
כמספד אחאב בן עמרי דקטיל

והר אמר שבעה ואמרי לה שלשים ת"ר
וכבוד עשו לו כבודו זה חזקיה מלך יהודה
שיצאו לפניו שלשים וששה אלף חלוצי כתף
דברי ר' יהודה א"ל ר' נחמיה והלא לפני
אחאב עשו בן אלא שהניחו ס"ת על מטהו
ואמרו קיים זה מה שכתוב בזה והאינא
נמי עבדינן הכי אפוקי מפיקין אנוחי לא
מנחין ואיבעית אימא אנוחי נמי מנחין
קיים לא אמרין אמר רבה בר בר חנה הוה
אזילנא בהדיה דר' יוחנן למשאל שמעתא
כי הוה ע"ייל לבית הכסא והוה בעינא
מיניה מלתא לא פשיש לן עד דמשי ידיה
ומנח תפילין ומברך והדר אמר לן אפילו
קיים אמרין לימוד לא אמרין והואמר מר
אגדול למוד תורה שהלמוד מביא לידי
מעשה ל"ק הא למיגמר הא לאגמורי ו"א"ר
יוחנן משום ר"ש בן יוחאי מאי דכתיב
יאשריכם זורעו על כל מים משלחי רגל
השור והחמור כל העוסק בתורה ובגמילות
חסדים זוכה לנחלת שני שבטים שנאמר
אשריכם זורעו ואין זריעה אלא צדקה
שנאמר ירעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסד
ואין מים אלא תורה שנאמר יהי כל
צמא לכו למים וזוכה לנחלת שני שבטים
זוכה לכילה כיוסף דכתיב יבן פורת יוסף
בנות צעדה עלי שור וזוכה לנחלת יששכר
דכתיב יששכר חמור גרם אית דאמרי
אויביו נופלין לפניו כיוסף דכתיב בהם
עמים ינגח יחדו ואפסי ארץ וזוכה לכינה
כיששכר דכתיב ומבני יששכר יודעי כינה
לעתים לדעת מה יעשה ישראל:

הרין עלך ארבעה אבות

ביצד הרגל מועדת. כלומר
במה הרגל מועדת: לשבר
בדרך הלכות. כלומר נכך היא
מועדת משכנת דרך הלכות:
הכהמה מועדת כו'. פריך נגמ' (ע"י)
היינו רגל היינו בהמה הא מנח ליה
לשבר דרך הלכות: היפה מבעטת.
שינו הוא זה ומולדה דקן (6) הלך
מאי נוק ומו לא: או ספיו לזרועות
מנחין כו'. אע"י דלאו שינו הוא
אלא אורחיה הוא אפ"ה ח"ג ומו לא
דהלכתא גמירי לכו ונכרות הניח
קאמר דכר"ר פטור כדאוקימנא
גרס פ"ק (דף ג:) דלזרועות מולדה
דרגל לפוטרו כר"ה: ונפל על כלי.
אמר: ראשון. מוקי רגל הן ומשלמת
כולה ואחרון ע"י לזרועות נשבר
כל דבר הנקשר ברגל התרגול
קרי דליל. ואית דגרסי ליל:
מסד. מרקד: משלם מלי נוק.
דליל היינו לזרועות כדמפרש נגמ'
(ע"י): דלדייה לדויי. הידום נמי כגון
שהחן והזרועות שברו את הכלים:
גמ'

הרין עלך ארבעה אבות

ביצד הרגל מועדת לשבר בדרך הלכות
הבהמה מועדת להלך כדרכה
ולשבר היתה מבעטת או שהיו צרורות
מנתוין מתחת רגליה ושברה את הכלים
משלם חצי נוק (ה) דרסה על הכלי
ושברתו ונפל על כלי ושברו על הראשון
משלם נוק שלם ועל האחרון משלם
הלך כדרכו ולשבר היה דליל קשור
ומשברו את הכלים משלם חצי נוק:
גמ'

הרין עלך ארבעה אבות

ביצד הרגל מועדת. אמתימן
דפ"ק (דף טו.) קאי ומימה
אי אדפתח ליתני כילד השן כרישא
ואי אדפתח כדוץ וואמר ר"י ודאי אדפתח ביה קאי ושן רגל כמד חשיבי משום דשין
בהלכותיהן וממד קרף נפקי ומשום דמנח רגל כמד שן נקט הכא רגל כרישא דסליק מיניה:
הבהמה מועדת. אית דגרס והנהמה כו"ו וה"פ כילד העדה רגל לשבר דרך הלכות פי' דרך הלכות היא העדאתה וכן כפיסא
גבי שן אכל קשה לר"י מה חרש כאן שלא שגאה כפרק קמא ונראה לר"י דל"ג כו"ו וה"פ כילד רגל מועדת לשבר
דרך הלכות שאמר כפרק קמא (דף טו.) הנהמה מועדת כו' ומ"מ דיק גמרא שפיר היינו רגל היינו בהמה מועדת והנהמה
מועדת הכל אחד: היתה מבעטת. אגב דקשה לזרועות נקט לה הכא: דרסה על הכלי. אור"י דלאצטורי לאשמעינן
קדיש' דמשונה הוא כיון דכרסה כ"כ בחוק שניתו השבר על כלי אחר ושברו ומסתמא להזיק נמכוניה:

סד"א